

בבא קמא כו

עניין: אדם מועד לעולם

משך חכמה פרשת נשא במדבר ה, יז

שאינו צריך לזוהר. ועל זה אמר שאין העולם רשותך – כי מאין באת ולאן אתה הולך, מהעדר אל האפס! יודע כי לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהוא הבעלים ורשות שלו היא, ואתה חייב אף אם שלא בכוונה, הלא תסמר שערות ראשך! 'ואי אתה בא – כלל אף שלא בכוונה – לידי עבירה', כמו (סוטה ז, א): הרבה יין עושה הרבה ילדות עושה⁶, ודו"ק.

וחשבון). באבות³ (פרק ג משנה א): הסתכל בשלשה דברים (ואין אתה בא לידי עבירה), דע מאין באת (ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון). הענין, דאדם מועד לעולם (בבא קמא כו, א), ומזיק שלא בכוונה חייב⁴. ופסק הרמב"ם (הלכות חובל ומזיק ו, ג) דדוקא ברשות הניזק, אבל ברשות הרבים ורשות המזיק פטור⁵,

של"ה פרשת וישב מקץ ויגש

תורה אור אות יב

והנה בדיני קרן המזיק הוא, המועד משלם נזק שלם והתם חצי נזק. סוד הענין, אדם הוא המועד, כהא דתנן (נ"ק ג, ב): אדם מועד לעולם בין ער בין ישן. כי אדם הראשון היה מועד דאייעד ביה הקב"ה, דע כי ביום אכלך ממנו מות תמות. והוא נתפתה מהנחש וחטא כשהוא ער, דהיינו באכילת הפרי. וגם כשהיה ישן, דהיינו ק"ל שנה שיצאו ממנו רוחות ושדין מהקרי שיצא ממנו, וזה בא לו מזוהמת הנחש שהטילה זוהמא. הרי שהיה מועד בין ער בין ישן. על כן שילם נזק שלם, דהיינו המיתה שגרם לו ולזרעו. אבל יעקב אבינו איש תם הוא, והוא שמר מאוד הטיפה שלו, כי ראובן ראשית אוננו. והוא לא שילם רק חצי נזק, כי מיתתו לא היתה מיתה גמורה, רק לפי הנראה, וכמו שאמרו רז"ל (מעניט ה, ב): יעקב אבינו לא מת. והיה בן ק"ל שנה כשבא למצרים, והוא וזרעו תקנו ק"ל שנה של אדם כמו שכתבתי לעיל. ולא נולד הגואל אשר קרן אור פניו עד שהיו בגלות ק"ל שנה, כי יוכבד בת ק"ל שנה היתה כשנולד משה.

ישמח ישראל (אלכסנדר) ליקוטים

במס' נ"ק (דף ל') האי מאן דזעי למהוי חסידא יקיים מילי דנזיקין, ועפ"י פשוטו יפלא לכאורה הלא זה הוא עיקרי דינים ולא מדת חסידות, אולי הפי' הוא שבנזיקין הדין הוא אדם מועד לעולם בין ער ובין ישן כו', אבל בכל מילי שאני לן בין שוגג ומוזד ובין אונס לרצון ובין מתכוון ואינו מתכוון, לזד מחלצים ועריות שהוא באמת נהנה אף שאינו מתכוון, אבל לא כן בכל איסורים, ובמלאכת שבת ויו"ט מלאכת מחשבת אסרה תורה. אבל מאן דזעי למהוי חסידא יקיים בכל האיסורים ובשבת ויו"ט מילי דנזיקין היינו לשמור א"ע אף מדברים הנעשים שלא בכוונה. ולעשות תשובה על הדברים הנעשים אף שלא בכוונה כלל, ובאמת כאשר ישמור אדם א"ע ומבקש רחמים מהשי"ת שיהי' בעזרו לשמרו מכל נדנדוד חטא יעזור לו השי"ת שכל יבא ע"י שום חטא וכמו ששמעת, וכן כתוב בספר מהה"ק **מאוסטראווע** שהרצ הצדיק הרבי ר' מענדילי **מרומונוב** מעת שלמד המשנה אדם מועד לעולם לא נתגלגל על ידו שום נזק ח"ו רק הכל הי' טוב (כתי"ק):